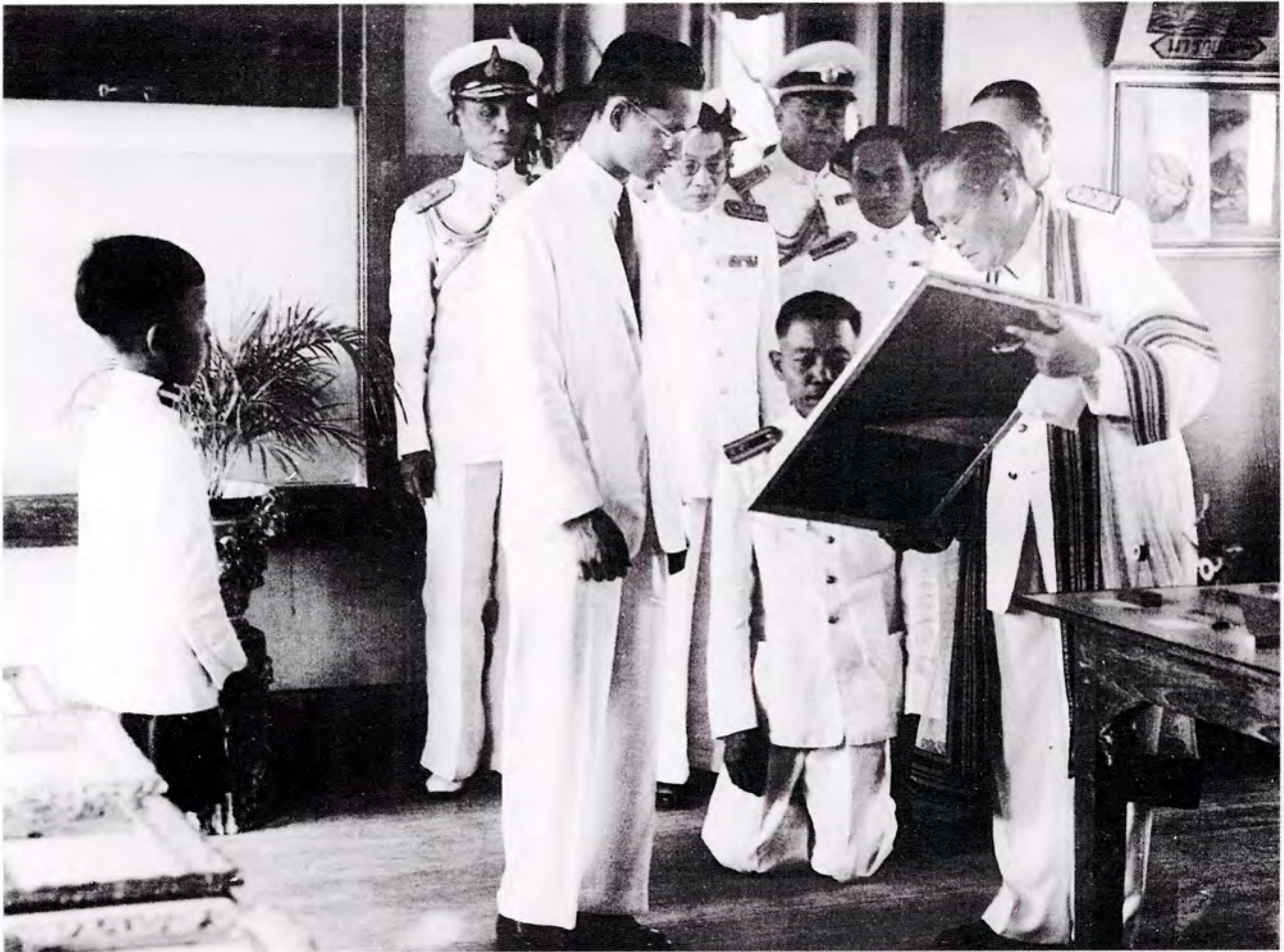

วชิราวุธวิทยาลัย

กับ

ศิลปินแห่งชาติ ๒๕๔๓

จักรพันธ์ุ โปษยกฤต

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเสด็จทอดพระเนตรเรือรบหลวงประจวบคีรีขันธ์
แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเสด็จทอดพระเนตรเรือรบหลวงประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

คำนำ

เนื่องในโอกาสที่จิรวุฒิวินิจฉัย มีอายุครบ ๙๐ ปี ในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ นี้

ด.ร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ผู้บังคับการโรงเรียนในปัจจุบัน จึงดำริจะนำรูปเขียนของข้าพเจ้าซึ่งเป็นรูปจำลอง มาตั้งแสดง ณ ห้องนิทรรศการ ตึกเวสสุกรรมสถิต ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นเด็กจิรวุฒิวินิจฉัยเดียวกับท่านผู้บังคับการ อยู่ตั้งแต่ชั้นประถม ๒ จนจบมัธยม ๘ มาด้วยกัน

การจัดนิทรรศการ ต้องมีสูจิบัตรประกอบการแสดง ทางโรงเรียนจึงมอบให้คุณครูสถิตย์ ธรรมเจริญ แห่งแผนกวิชาศิลปะของจิรวุฒิวินิจฉัย เป็นผู้จัดทำสูจิบัตรนี้ขึ้น และอาจารย์นพมาศ แวหงส์ เป็นผู้แปลภาษาอังกฤษ

ในสูจิบัตร นอกจากจะมีประวัติของข้าพเจ้า ผลงานตั้งแต่เด็กจนปัจจุบันแล้ว ยังมีข้อเขียนของข้าพเจ้าเรื่อง "ศิลปากร" ที่ยกมาจากการไปแสดงปาฐกถาศิลป์ พีระศรี ที่ห้องประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑

หวังว่า นิทรรศการและสูจิบัตรผลงานของข้าพเจ้า จะเป็นประโยชน์แก่ลูกจิรวุฒิวินิจฉัย และลูกบุตรโดยทั่วไป ที่มีใจรัก และนิยมในศิลปะแขนงนี้

ด.ร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

Foreword

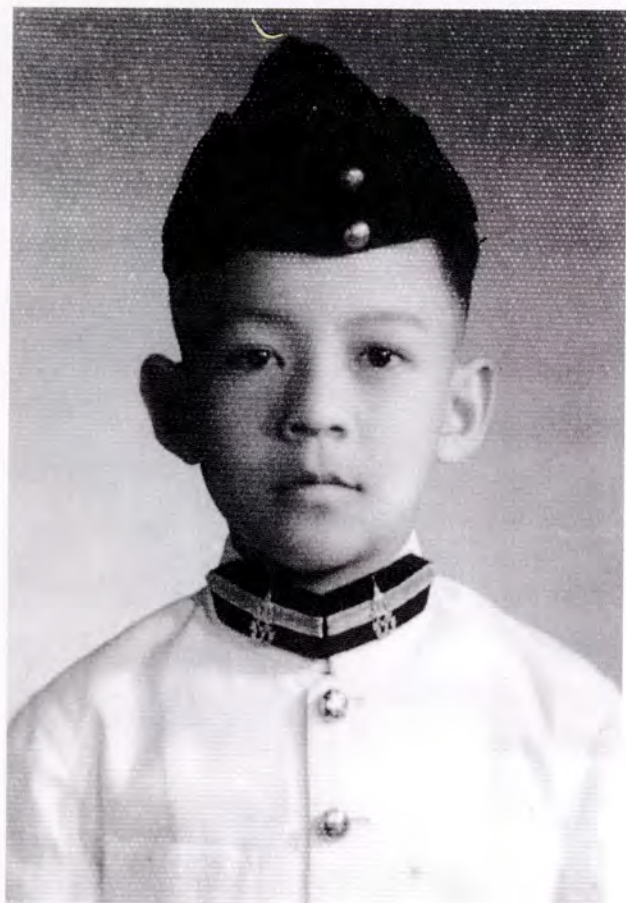
In commemoration of the ninetieth anniversary of Vajiravudh College in December, 2000

Current Director Dr. Chai-Anan Samudavanija, who was a childhood classmate of mine from Grade 2 to Grade 12, has initiated a permanent exhibit of he reproductions of my paintings in the exhibition hall of Vessukamsathit Building. As it is common practice to have a programme note annotating a proper exhibit, the College has assigned Mr. Stid Dhamacharoen of the Art Department to be in charge of document preparation and Associate Professor Noppamat Veohong of translation.

In the following programme note, you will find my curriculum vitae, biography and portfolio dating from my early years to the present as well as an article entitled "Silpakorn" which I wrote to accompany my lecture for the Silpa Bhirasri lecture series at the Silpakorn University Auditorium on the 14th of February, 2000.

I hope that the exhibit and annotation of my works will benefit the sons of Vajiravudh College and all aspiring youths who have love and penchant for the art of painting.

Chakrabhand Posayakrit

จักรพันธุ์ โปษยกฤต
เมื่ออายุจะเด็กเล็ก ๒
วชิราวุธวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๔๙๓ - ๒๔๙๗

จักรพันธุ์ โปษยกฤต
ได้รับรางวัลจากสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น
ในการประกวดเขียนภาพระดับเตรียมอุดมศึกษา
ที่วชิราวุธวิทยาลัยส่งเข้าประกวด
พ.ศ. ๒๕๐๓

จักรพันธุ์ โปษยกฤต
จิตรกร ๒๕๖๓

ประวัติ

- จักรพันธ์ โปษยกฤต : ช่างเขียน
- สัญชาติและเชื้อชาติ : ไทย
- เกิด : ๑๖ สิงหาคม ๒๔๘๖
- บิดา - มารดา : ชูบ - สว่างจันทร์ โปษยกฤต
- การศึกษา : ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัย
: คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร
- เกียรติประวัติ : รางวัลเหรียญทองแดงจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ๓ ครั้ง
และรางวัลเหรียญเงินจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ๕ ครั้ง
พ.ศ. ๒๕๐๘ - พ.ศ. ๒๕๑๖
- : ผู้สนับสนุนดีเด่นในการอนุรักษ์มรดกไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๒
จากคณะกรรมการอำนวยการวันอนุรักษ์มรดกไทย
- : ศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานฤมิตรศิลป์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๒
- : ศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาประยุกต์ศิลป์
มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ๒๕๓๗
- : ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๓
จากคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ
- ผลงานวิชาการ : หนังสือเรื่อง "หุ่นไทย" จัดพิมพ์โดยคณะกรรมการแห่งชาติ
ว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ พ.ศ. ๒๕๒๙
- : หนังสือเรื่อง "หุ่นวังหน้า" จัดพิมพ์โดยมูลนิธิซิเมนต์ไทย
พ.ศ. ๒๕๔๐ เนื่องในการซ่อมหุ่นชุดรามเกียรติ์ของ
กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร

Curriculum Vitae

- Chakrabhand Posayakrit : Artist
- Nationality : Thai
- Date of birth : 16 August 1943
- Parents : Chub and Sawangchan Posayakrit
- Education : Elementary to high school at Vajiravudh College
: B.F.A. from the Faculty of Painting and Sculpture,
Silpakorn University
- Citations : One-time winner of Bronze and five-time winner of Silver
awarded at the annual National Art Exhibition from 1965 to
1973
: 1989 Outstanding Patron in Conservation of Thai Heritage
awarded by the Organising Committee for Thai Heritage
Conservation Day
: Honorary doctorate degree in Fine Arts, Chulalongkorn
University, 1989
: Honorary doctorate degree in Applied Art, Silpakorn
University, 1994
: 2000 National Artist in Visual Art awarded by the National
Cultural Commission
- Academic works : Chakrabhand Posayakrit, Thai Puppets, published by the
United Nations Educational, Scientific and Cultural
Organisation, 1986
: Chakrabhand Posayakrit, The Viceregal Puppets, published by
the Siam Cement Foundation, 1997, in documentation of the
restoration of the viceregal puppets of the Ramakien
collection as commissioned by the Bangkok National
Museum

จักรพันธ์ โปษยกฤต

ช่างเขียนอิสระชาวกรุงเทพฯ เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ เป็นบุตรคนที่ ๒ ของ นายชูป นางสว่างจันทร์ โปษยกฤต

เรียนชั้นประถม ๑ ที่โรงเรียนครูเนียน สโรชมาน แล้วเข้าวิชาวุฒิมหาวิทยาลัย เรียนชั้นประถม ๒ หมายเลขประจำตัว ๑๖๘๖ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ จบชั้นมัธยมปลาย ใน พ.ศ. ๒๕๐๔

สมัยที่เรียนอยู่วิชาวุฒิมหาวิทยาลัย พระยาภะรตราชา ท่านผู้บังคับการโรงเรียนในตอนนั้น ได้ส่งจักรพันธ์เข้าร่วมงานประกวดศิลปกรรมของเด็กที่ทางราชการและองค์กรตลอดจนสถานทูตต่างๆ จัดขึ้นตามวาระ ได้รางวัลชนะเลิศและรางวัลที่ ๑ หลายครั้ง

จักรพันธ์ได้เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในคณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นเวลา ๕ ปี และได้รับปริญญาศิลปบัณฑิตสาขาจิตรกรรม ใน พ.ศ. ๒๕๑๑ จากนั้นได้เป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชาวิจัยศิลป์ไทยให้แก่นักศึกษาปีที่ ๓ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อีก ๕ ปี

จักรพันธ์มีชื่อเสียงเลื่องลือทางด้านกราฟิกเหมือน ภาพจากวรรณคดี และศาสนา ทั้งในแบบเหมือนจริง และแบบจิตรกรรมไทยประเพณี เคยได้รับรางวัลเหรียญทองแดง ๑ และเหรียญเงิน ๖ ครั้ง จากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ

ได้รับปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานฤมิตรศิลป์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน พ.ศ. ๒๕๓๒ และปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาประยุกต์ศิลป์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ใน พ.ศ. ๒๕๓๗

ได้เป็นผู้สนับสนุนดีเด่นในการอนุรักษ์มรดกไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๒ จากคณะกรรมการวันอนุรักษ์มรดกไทย

และได้เป็น ๑ ใน ๕๓ นายช่างเอก ในรอบ ๒๐๐ ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ได้รับการยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะทัศนศิลป์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๓ จากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ภาพเขียนแบบจิตรกรรมไทยประเพณี ชุดอิเหนาของเขา เคยจัดพิมพ์เป็นบัตรอวยพรของยูนิเซฟทั้งชุด และจักรพันธ์ได้มอบภาพเขียนของเขาเพื่อทำบัตรอวยพรการกุศลแก่มูลนิธิโรงพยาบาลเด็กทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จนบัดนี้

นอกจากนี้ จักรพันธ์ ได้ออกแบบมานวาทิพย์ ห้องประชุมใหญ่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ออกแบบชুমพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และชুমพระบรมสาทิสลักษณ์รัชกาลที่ ๗ และรัชกาลปัจจุบัน ณ หอประชุม วิชาวุฒิมหาวิทยาลัย

ปัจจุบัน กำลังอำนวยความสะดวกเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถใหม่ วัดตรีทศเทพวรวิหาร ซึ่งเริ่มเขียนมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๓ และยังไม่แล้วเสร็จ

งานอีกอย่างหนึ่ง ที่จักรพันธ์ได้แสดงฝีมือเชิงศิลป์ไว้มาก คือการสร้าง และเซตหุ่นกระบอกไทย

การแสดงหุ่นกระบอกเรื่องพระอภัยมณี รามเกียรติ์ และสามก๊ก ของจักรพันธ์ โปษยกฤตและคณะ เป็นที่กล่าวขานกันในความวิจิตรอย่างยิ่ง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการประสานศิลปะทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม และนาฏดุริยางคศิลป์เข้าไว้ด้วยกัน อย่างเหมาะสมสมบูรณ์

ในด้านวรรณกรรม จักรพันธ์ยังเขียนหนังสือประเภทสารคดี โดยใช้นามปากกาว่า “ศศิวิมล” อันเป็นนามปากกาที่รู้จักกันดีในกลุ่มนักอ่าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ กระทั่งปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาจากผลงานโดยรวมที่ผ่านมา ข้อที่เห็นได้ชัดก็คือ งานของจักรพันธ์ได้รับความบัลลังก์มาจากความประทับใจในนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และวรรณศิลป์ ประกอบกับความงามแบบอุดมคติจากจินตนาการ

เอกลักษณ์เฉพาะตนของจักรพันธ์ โปษยกฤต ได้แก่ความประณีต วิจิตร และแม่นยำ ทั้งบรรยากาศที่เสมือนประหนึ่งไม่มีจริง เป็นอารมณ์และความปรารถนาของช่างเขียน ที่จะบันทึกลงให้เป็นไป ในโลกส่วนตนโดยแท้

จักรพันธ์ โปษยกฤต
ได้ร่วมประกวดเขียนภาพ ในวันสหประชาชาติ
ณ ศาลาสันติธรรม
เมื่ออยู่ชิวราวุธวิทยาลัย

จักรพันธ์ โปษยกฤต
รับรางวัลจากท่านผู้หญิงละเอียต พิบูลสงคราม
และท่านผู้หญิงคุณหญิง มาลากุล ณ อยุธยา
ในการประกวดภาพเขียนเนื่องในวันแม่
ณ สโมสรวัฒนธรรมหญิง บ้านพิษณุโลก
เมื่ออยู่ชิวราวุธวิทยาลัย

Biography

Chakrabhand Posayakrit

Born on Monday, the 16th of August, 1943, the second son of Chub and Sawangchan Posayakrit from Bangkok, Chakrabhand Posayakrit has made a career of a free-lance Bangkok-based artist.

After the first schooling year under Master Nian Sarochaman, he began his education at Vajiravudh College in Grade 2, in 1950, with the student identification number 1686, and finished high school in 1961.

During his school years at Vajiravudh, the late Director Phya Pharotarajah repeatedly entered Chakrabhand into a number of art competitions of youth talent, as organised on occasion by government agencies, organisations and embassies, many of which he won the first prizes.

Chakrabhand spent 5 years in university studies at the Faculty of Painting and Sculpture, Silpakorn University, and received a Bachelor of Fine Arts in Painting, in 1968, after which he became, for 5 years, special lecturer for a third-year course in Thai Art Research at the Faculty of Interior Design, Silpakorn University.

Chakrabhand's reputation is widely recognised as portraitist and painter of literary and religious scenes in both realistic and traditional styles. He was a one-time winner of bronze and six-time winner of silver from the annually-held National Art Exhibition.

He was conferred an honorary doctorate degree in Fine Arts from Chulalongkorn University, in 1989, and an honorary doctorate degree in Applied Art from Silpakorn University, in 1994.

He was acclaimed the 1989 Outstanding Patron in Conservation of Thai Heritage by the Organising Committee for Thai Heritage conservation Day and was commendably listed among the top 52 master artists of the Ratanakosin Bicentennial Period. The culmination of accolade reached a new height, in 2000, when he was honoured National Artist in Visual Art by the National Cultural Commission.

The entire set of his Inoa collection of traditional-style painting went into publication as UNICEF greeting cards. In addition, since 1982, Chakrabhand has graciously granted a number of his paintings each year to be printed as annual greeting cards to benefit the Children Hospital Foundation.

Moreover, Chakrabhand was commissioned to design the magnificent centrepiece curtain in the main auditorium of the Cultural Centre of Thailand. His notable design works can also be seen in the auditorium of Vajiravudh College where the portraits of Their Majesties the late Kings Vajiravudh and Prajadhipok and the reigning King Bhumibol are majestically exhibited in full grandeur.

Currently, Chakrabhand is supervising the painting of murals in the new ubosoth of Tridosdepvoravihara Temple. The temple commission started in 1900 and is still under way.

Another area of the art that Chakrabhand has shown remarkable artistic talent and skill is Thai puppetry, which includes both construction and manipulation of the traditional-style rod puppet. The puppet productions of Phra Abhaimani, Ramakien and the Battle of the Three Kingdoms by the Chakrabhand Posayakrit Puppet Theatre are still remembered for their unsurpassed finesse. Suffice to say, the productions have shown a perfect integration of the arts of painting, sculpture, literature, music and dance.

To the literary realm, Chakrabhand has, since 1973, contributed his quasi-documentary writings under the pseudonym "Sasivimol," a pen name that enjoys popularity among wide-scale readership.

In view of his past achievement, it is evident that Chakrabhand's works have been inspired by his abiding love for traditional dance, music and literature, amplified by his ethereal vision of idealism and aestheticism.

The uniqueness of Chakrabhand Posayakrit's work can be seen in the culmination of his exquisite finesse and acumen, basked in a chimerical ambience that may well reflect the artist's yearning for an unreal world which only he can magically put into existence, and whereby populate it with his imaginary beings.

ปาฐกถาศิลป์พีระศรี ครั้งที่ ๓

๑๕ กันยายน ๒๕๔๑

เรื่อง "ศิลปากร"

โดย จักรพันธ์ โปษยกฤต

ณ หอประชุม

มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ

เรื่อง "ศิลปากร"

ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีระคนวิตกกังวล ที่ทางมหาวิทยาลัยศิลปากรได้ติดต่อให้มาแสดงปาฐกถาศิลป์ พีระศรี เนื่องในวันศิลป์ พีระศรี ๑๕ กันยายน ประจำปี ๒๕๔๑ นี้ ซึ่งเป็นครั้งที่ ๓ ตั้งแต่มีปาฐกถามา

ย็นดีนั้น ด้วยตั้งใจที่ได้กลับมาเยี่ยมเยือนบ้านเก่าถิ่นเก่า เคยเรียนเคยเล่นได้วิชาความรู้

ฝึกฝนฝีมือที่นี้ ถึงครูบาอาจารย์เก่าๆที่เคารพนับถือกันจะล้มหายตายจากไป เหลืออยู่ไม่เท่าไร แต่ก็ยังมีรุ่นพี่รุ่นน้องที่เคยรู้จักมักคุ้น ทำหน้าที่สืบต่อจากครูบาอาจารย์ เดินไปเดินมาให้เห็นหน้ากันอยู่ พออุ่นใจว่ามีเชื้อแถวพรรคพวก มิใช่ก้าวเข้าไปในโลกประหลาดที่ไม่รู้จักกันเลย

ส่วนข้อปริวิตกคือเรื่องที่จะปาฐก บ่งว่าเป็นเรื่องศิลปะ ศิลปะนั้นเป็นเรื่องเฉพาะตน เป็นปัจเจกตติง จะว่าลึกลับไม่ใช่ ตื้นก็ไม่เชิง อยู่ที่การบ่มเพาะ พื้นฐาน และสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลเป็นเรื่องพูดง่าย คนไม่รู้เลยก็พูดได้ แต่เข้าใจยากจึงไม่ใช่เรื่องที่จะนำมาพูดกันให้เป็นประโยชน์พูดไปสองไพเบี้ยนึ่งเสียตำลึงทอง

เพราะฉะนั้นยิ่งพูดน้อยทำมากเท่าไร ศิลปะก็จะจรรโลง เป็นศิลปะยืนยาวชีวิตสั้น แต่ถ้าพูดมากทำน้อย ก็เป็นช่างเหมือนกัน คือช่างพูด

เหมือนจะให้บรรยายอาหาร ๑๐ อย่าง สู้หยิบมากินสักชิ้นเดียวไม่ได้ รสเปรี้ยวหรือหวานหรือขมถึงบอกได้ แต่ใครจะมาอธิบายจรรยาในได้วารสนั้นๆ เป็นอย่างไร ต่อกัถกร่วมเดียวจึงจะรู้

หากถึงรู้แล้ว แต่ประสาทรบู้ของแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน ยังแตกต่างเป็นปลีกย่อยไปอีก

ต่างคนต่างเห็น ต่างคนต่างมอง

อย่างเมื่อสมัยเรียนอยู่ปี ๓ คณะจิตรกรรมฯ จำได้ว่าเป็นชั่วโมงเขียนรูปคนเหมือนด้วยสีน้ำมัน มีแบบมานั่งให้เขียน เด็กๆนั่งเขียนกันอยู่ อาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์ ท่านเข้ามาดูงานของเด็กที่กำลังเขียนอยู่บนขาหยั่ง ท่านเดินไปดูรูปของเพื่อนคนหนึ่ง แล้วถามว่าไม่เห็นสีโคบอลต์ (Cobalt Blue) ที่ทออยู่บนผผของผู้เป็นแบบหรือ

เพื่อนตอบโดยชื่อว่าไม่เห็น

อาจารย์เดินไปที่แบบ เอานิ้วชี้ชี้ย้ำๆ ตรงศีรษะผู้เป็นแบบกล่าวอย่างรำคาญใจว่า....นี่ไง....นี่ไง....ไม่เห็นหรือ สีโคบอลต์ตรงเงาสว่างตรงนี้

เพื่อนก็ยังตอบว่าไม่เห็นอยู่นั่นเอง

คำยืนยันของเขาทำให้ต้องอมยิ้มคึกคักกันทั้งห้อง เขาเอ่ยหลังจากอาจารย์ออกจากห้องไปแล้วว่า ก็เขาไม่เห็นจะให้ตอบว่าเห็นได้อย่างไร เขาเห็นแต่ผมสีดำๆ น้ำตาลๆ และขี้หัวของแบบเท่านั้น โคบังโคบัลท์ไม่เคยเห็น

เรื่องนี้เป็นเรื่องเฉพาะตัวอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าไปถามคนอื่นๆ อาจมีใครที่เห็นสีอื่น หรือมากกว่าสีโคบัลท์ที่ท่านอาจารย์เพื่อเห็นก็เป็นได้

นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรที่เรียน

จิตรกรรมฯ กับมัณฑนศิลป์หลายรุ่น ได้เคยเรียนทฤษฎีสีกับอาจารย์สวัสดิ์ ต้นดีสุข พวกเราเรียกท่านว่าอาจารย์หวัด ท่านบอกว่าเรียนกับผมไม่ต้องจด เอากระดาษขาวกับสีมาวางบนโต๊ะเราก็ทำตามที่ท่านบอก ทำทีเดียวซึมเข้าใจเบื้องต้นทันที เหมือนโรคระบาดเข้าเลือดแล้วจะซึมซับกักร้อนเดินทางไปเองโดยอัตโนมัติ และขำนิขำนานดูเมื่อทำมากเข้า

มานึกย้อนถึงที่เคยเรียนอยู่ ๕ ปี คณะจิตรกรรมฯ เหมือนกับว่าต้องเรียนนาน ในเมื่อคณะอื่นเรียนแค่ ๔ ปี ก็จบได้รับปริญญาแล้ว แต่แท้จริง ๕ ปี ในรั้วศิลปากรนี่เป็นการฝึกฝนขั้นพื้นฐานเพียงชั่วประเดี๋ยว ยังต้องมาเรียนรู้ฝึกฝนอีกมากมายหลังจากนั้น และไม่มีวันจบสิ้น

ธรรมดาผู้เป็นช่างเขียน มักชอบขีดเขียนรูปมาแต่เล็กๆ ข้าพเจ้าเองก็เป็นเช่นที่ว่า ตั้งแต่จำความได้กระทั่งเรียนหนังสือที่วิชาวุฒิมหาวิทยาลัย ตามสมุดหนังสือเรียนเขียนเต็มไปหมด

จนอยู่ราวชั้นมัธยม ๗ - มัธยม ๘ พี่ยุพวงศ์ รัตตกุล ญาติผู้พี่และเป็นเพื่อนโรงเรียนวัฒนาฯ กับคุณมาลินี ภรรยาท่านอาจารย์ ได้พาข้าพเจ้า

ไปกราบท่านอาจารย์ศิลป์ พีระศรี ที่บ้านท่านใน
ซอยสายลม ถนนพหลโยธิน

ผู้ใหญ่ของข้าพเจ้า คือบิดามารดาที่ป่าน้ำอา
ทุกท่านให้การสนับสนุนหมด โดยเฉพาะบิดามารดา
ไม่เห็นขวางในการที่ลูกชอบวาดรูปเป็นช่างเขียนรูป
แทนที่จะเป็นอื่น ที่ดูเหมือนจะมั่นคงดูเป็นหลัก
เป็นฐานกว่า

ความจริงเมื่อตอนยังเด็กมากๆ คุณพี่
ประจวบ ตันตราภรณ์ ญาติผู้ใหญ่อีกท่านหนึ่ง
ได้พาไปหาช่างเขียนญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียงอยู่ในเมือง
ไทยตอนนั้น ชื่อ ซาโตมี และบิดาได้พาข้าพเจ้า
ไปพบครูเปรม ไสยวงศ์ ที่โรงเรียนเพาะช่าง แต่คง
เป็นด้วยยังเด็กนักและอยู่โรงเรียนประจำ มิได้
ไปติดต่อกัน คุณครูเปรมได้มอบรูปสีน้ำมันเขียน
บนไม้รูปเล็กๆให้ เป็นรูปทิวทัศน์ เรือเกยอยู่บน
หาด ด้านหลังเป็นทิวมะพร้าว ข้าพเจ้ายังเก็บไว้
จนทุกวันนี้

ครั้งแรกที่พบท่านอาจารย์ศิลป์ ท่านให้วาด
เส้นด้วยดินสอจากรูปปั้น "ขลุ่ยทิพย์" ของอาจารย์
เขียน ยิ้มศิริ ที่ตั้งอยู่ในห้องทำงานที่บ้านท่าน
ส่วนท่านไปนั่งพิมพ์ดีดอยู่ไม่ไกล

หลังจากนั้น ก็มาหาท่านที่ห้องทำงานคณะ

จิตรกรรมฯ เขียนอะไรก็นำมาให้ท่านดู ท่านแนะให้
เขียนจากของจริงคนจริง ให้ไปเขียนทิวทัศน์จาก
สถานที่จริง

ข้าพเจ้าเป็นเด็ก เห็นพี่ๆที่เรียนอยู่ไปเขียน
ทิวทัศน์วัดโพธิ์

ก็ตามเขาไป เขียนเองด้วยและดูพี่ๆเขียน
ด้วย เขาเขียนสีน้ำมันกันดูจริงจังเองงานเอาการ
ข้าพเจ้าเขียนสีน้ำเป็นตลับยาวๆอย่างเด็กเขียน

โดยมากคนเรียนเขียนรูปต้องใช้สมาธิ
หน้าตา แต่ละคนเคร่งขรึม จำได้ว่าพี่ที่ยิ้มแย้ม
โอภาปราศรัยใจดีมีไมตรีกับข้าพเจ้า คือพี่ไพโรจน์
สโมสร กับพี่เสรี นิลประพันธ์

ตอนนั้นบิดาได้พาข้าพเจ้าไปหาอาจารย์จรัส
เกียรติก่อด้วย ท่านเป็นช่างเขียนรูปคนได้สวย
ที่สุด งานของท่านต้องคอยดูเอาจากงานแสดง

ศิลปกรรมแห่งชาติ มีร่วมแสดงด้วยปีละรูปสองรูป

เมื่อก่อนงานแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้ง
แรกๆมีที่ตรงเป็นมหาวิทยาลัยนี้ เป็นโรงไม้ยาวๆ
ทำหน้าตาสองเพื่อแสงสว่างจะได้ทอดลงมาสำหรับ
ทำงานปั้นงานเขียนรูปของนักศึกษาคุณนั้น คือเป็น
ที่เรียน และใช้เป็นที่แสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ
ด้วย ข้าพเจ้าเป็นเด็กก็มาเดินดูหลงใหลได้ปลื้ม

ต่อมาโรงไม้หายไป มีตึกเรียนขึ้นมาแทน ตอนที่มาหาท่านอาจารย์ศิลป์ ตึกที่มีรูปปั้นคนยิงศรตั้งอยู่ข้างหน้ายังใหม่ ๆ อยู่ในห้องทำงานของท่านมีช่างอาวุธโลหะเวียนมาพบกับท่านเนือง ๆ เช่นพระพรหมพิจิตร ท่านคุยกันเรื่องช่างต่าง ๆ

ข้าพเจ้ายังได้เรียนถามพระพรหมพิจิตร ว่า เวลาทนายมะเตื่อปิดทอง ทำอย่างไรยางมะเตื่อจะไม่แห้งเร็วพู่กันแข็ง ท่านแนะนำให้เอาน้ำตาลผสม ยางมะเตื่อจะแห้งช้า ได้ลองทำตาม ปรากฏว่ายางมะเตื่อและไม่ยอมแห้ง ปิดทองไม่ได้เลย คงมือหนักใส่น้ำตาลมากไป

ข้าพเจ้ามีโอกาสได้เห็นอาจารย์จรัส เกียรติก้อง เขียนรูปเหมือน ทั้งสีน้ำมัน-สีชอล์ค ที่ห้องของท่านอาจารย์ศิลป์ด้านนอก ท่านเขียนจากแบบคนจริงๆ ผู้ที่มาเป็นแบบให้เขียนคือคุณแม็ก โฆษิตาร เป็นรูปสีน้ำมันเห็นค่อนข้าง

ในห้องทำงานด้านในของท่านอาจารย์ มีหีบห่องเล็กๆหลังตู้

มีม่านกัน มีเก้าอี้นวมยาววางอยู่ ๑ ตัว สำหรับท่านเอนพักผ่อนหรือเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว คุณแม็กเข้าไปเปลี่ยนชุดในคูลูกๆนี้ แล้วออกมา นั่งเป็นแบบให้อาจารย์จรัสท่านเขียนที่ห้องนอก

อีกคราวหนึ่ง พวกโฆษกหญิงของไทยที่ห้อง ๔ บางขุนพรหม ยกขบวนมาเป็นแบบให้อาจารย์จรัสเขียนรูปเหมือน โดยเขียนกันที่ห้องทำงานด้านนอกของท่านอาจารย์ศิลป์เช่นเคย

สมัยนั้นโทรทัศน์ยังเป็นขาวดำ มีเพียง ๒ ช่อง คือ ช่อง ๔ กับช่อง ๗ สนามเป้า พวกโฆษกหญิงของช่อง ๔ ไม่เป็นเพียงโฆษกเฉยๆ แต่ยังสามารถเล่นละครร้องเพลงทำต่างๆได้สารพัด จึงจัดว่าเป็นดาราโทรทัศน์

อาจารย์จรัส เกียรติก้อง ได้เมตตาชวนให้มาดูท่านเขียนสีชอล์ค ซึ่งเริ่มตอนบ่าย มีดาราทีวี คือคุณอารีย์ นักดนตรี ใส่ชุดเหลืองอ่อนมานั่งเป็นแบบวันหนึ่ง อีกวันหนึ่งคุณवलละอองเนื้อดีมาในชุดสีม่วง และยังมีคุณอาพันธ์สุนทร สุวรรณการ คุณดาเรศ ศาตจันทร์... ฯลฯ พวกนี้มาเป็นแบบให้เขียนคนละวัน

ข้าพเจ้ามาในวันที่คุณอารีย์และคุณवलละอองเป็นแบบ ท่านอาจารย์ศิลป์เห็นเด็กนั่งตาโตดูอยู่ มุมห้องเฉยๆ ท่านจึงเอ่ยอนุญาตให้เขียนด้วย

นึกถึงความหลังครั้งนั้น เห็นประจักษ์ในความเมตตากรุณาสันเหลือของครูบาอาจารย์ เป็นเราคงไม่ยอมให้เด็กเล็กๆไล่ให้ที่ไหนมาร่วมเขียนด้วย

อย่าว่าแต่นั่งเขียนเลย นั่งดูก็ไม่ให้ จะว่าหวงหวาง ก็ไม่ใช่ แต่รำคาญ เดี่ยวได้ไล่เปิดเปิงไปไหนๆ ให้พันหูพันตา

ไม่มีคำติ ไม่มีคำชม ไม่มีคำวิจารณ์ใดๆ จากครูบาอาจารย์ผู้มีพระคุณทั้ง ๒ ท่าน แต่ท่านเปิดโอกาสให้เมล็ดพันธุ์ของความเป็นช่างได้หยั่งรากลงไปในพื้นที่ดินของศิลปะ สุดแต่ความพากเพียรที่จะต่อเติมแสวงหาโอชะมาเลี้ยงตนให้เติบโตกล้าได้เพียงใด

ครูบาอาจารย์ทั้งนั้นย่อมปรารถนาให้ศิษย์เป็นต้นไม้ที่มีรากแก้ว มิใช่ไม้ตอนที่ต้องคอยประคับประคอง คิดเองไม่เป็น ไม่ว่าจะทำอะไร สิ่งใดก็ไม่พ้นครูบาอาจารย์ วนอยู่ไม่พ้นรอยตีนครู

มีอยู่คราวหนึ่ง ท่านอาจารย์ศิลป์ให้ไปเขียนรูปทิวทัศน์ ข้าพเจ้าไปไม่ไกล ไปที่พิพิธภัณฑ์แห่งนี้เอง เขียนพระที่นั่งอิศราวินิจฉัย มีด้านหลังพระที่นั่งพุทธไสสวรรคย์ไฉล่มาหน่อยหนึ่ง เป็นรูปสีน้ำ

เขียนเสร็จนำมาให้ท่านดู ท่านดูแล้วกล่าวว่าเงาที่เป็นสีม่วงทำให้รู้สึกร้อน

ข้าพเจ้าจำคำของท่านได้ตั้งแต่บัดนั้นจนบัดนี้ เพราะตอนนั้นไม่เคยรู้เคยเรียนเรื่องทฤษฎีสี ขณะที่เขียนรูปพระที่นั่งอิศราฯ แดดก็เปรี้ยงห่า ใช้สีม่วง

ละเลงลงไปก็มิได้คิดว่าจะสร้างสรรค้ให้รูปดูร้อนดูเย็นอันใด เขียนไปโดยชื่อ

อีกเรื่องหนึ่งคือการจับดินสอวาดเส้น ธรรมดาข้าพเจ้าจับแบบจับดินสอเขียนหนังสือ ท่านแนะนำให้ลองจับด้วย ๔ นิ้วดูบ้าง แต่ก็ไม่ได้อธิบายขยายความอะไร

ท่านอาจารย์ศิลป์ พี่ระศรี ได้สิ้นเสียก่อนที่จะเริ่มปีการศึกษาที่ข้าพเจ้าจะเข้าไปเรียนปี ๑ ในคณะจิตรกรรมฯ ถึงพวกเราจะไม่มึบุญได้เรียนกับท่าน แต่เชื้อแถวแนวทางของท่านที่วางเอาไว้ยังเคร่งครัดอยู่มาก

ครูบาอาจารย์ที่เป็นศิษย์ของท่าน ยังถือข้อวัตรปฏิบัติของท่านอย่างเคารพยำเกรงเป็นสังคคีติสัทธิอยู่ ไม่เลือนลอยจนกระทั่งจะมีเด็กจิตรกรรมฯ รุ่นหลังๆ มาบังอาจกล่าวได้ว่าศิลป์พี่ระศรี คือใคร ฉันไม่รู้จัก

เด็กในรุ่นข้าพเจ้าและถัดมาอีกหลายรุ่น คำว่าอาจารย์ศิลป์ หรืออาจารย์ฝรั่ง หรือโปรเฟสเซอร์ ที่เขาได้ยืมจากพวกพี่ๆ รุ่นเก่าๆ ด้วยตัวเขาเองก็ไม่เคยเห็นท่าน ยิ่งเหมือนพระเจ้าของพวกศิลปินกร-ช่างศิลป์-หรือเตรียมศิลปศึกษา

เพราะท่านเป็นพระเจ้าจริง ๆ ด้วยท่านเป็นผู้ให้กำเนิด เป็นผู้สร้างโลกของศิลปะให้แก่คนกลุ่มนี้ คือชาวศิลปากร

หลักสูตรทางศิลปะที่ท่านวางเอาไว้ให้เรา บางท่านอาจจะเห็นว่า เป็นหลักสูตรของฝรั่งเศส อิตาลี โบราณในสมัยของท่านที่นำมาใช้ในเมืองไทย

ถ้าจะว่าใช่ ก็ใช่โดยส่วนเดียว แต่ที่จริงท่านเป็นผู้เปิดโลกทัศน์ของการศึกษาศิลปะในเมืองเรา ให้กว้างไกล ท่านมิได้นำศิลปะตะวันตกมาหักล้าง ศิลปะประจำชาติของเรา ท่านมิได้ประยุกต์ศิลปะไทยให้เข้ากับของฝรั่ง แต่ท่านให้ความสำคัญยิ่งยวดกับศิลปะไทยแลประวัติศาสตร์ไทย ไม่อย่างนั้นจะมีคณะโบราณคดีเกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นแห่งแรก และแห่งเดียวในประเทศไทยหรือ

ตลอดชีวิตของท่าน ท่านต่อสู้เพื่อศิลปะประจำชาติของชาติเรา มิใช่ชาติท่าน สมัยที่ก่อตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นยุคที่ผู้นำไทยพยายามหักล้างลิดรอนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทยให้หมดสิ้น ดนตรีปี่พาทย์ไม่ให้มี โขนละครไทยให้ใส่เกือกรำ มวยไทยยังต้องใส่ถุงเท้าขาวครึ่งแข้งขึ้นชก

แต่ความที่ท่านเป็นฝรั่งและเป็นนักปราชญ์

จึงช่วยถ่วงดุลความลุ่มจมของศิลปะไทยเอาไว้ อย่างที่สุด เพราะผู้นำไทยเชื่อฝรั่ง คำกล่าวคำแนะนำของท่านจึงมีน้ำหนักพอที่ทางการจะสะดุดหยุดคิด และพอเห็นความสำคัญในสิ่งที่เขานึกว่าไม่สำคัญ

พวกเราบางคน ที่จบจากศิลปากร อาจจะพูดหรือนึกถ่อมตัวว่าวิชาที่ได้จากมหาวิทยาลัยนี้ มันก็แค่คัมหัตถ์คัมตัวพอสัจฐานประมาณ เพราะนี่เป็นเพียงมหา'ลัยไทย ไหนเลยจะสู้ของเมืองนอก เมืองนาฝรั่งมังค่าเขาได้

ใครจะนึกถึงนึก แต่ข้าพเจ้าไม่เคยนึก มิใช่ อหังการมมังการอันใด แต่ไม่กลัวกัน เพราะเรากล้าภูมิในปฐมปรมาจารย์ของท่านที่วางหลักสูตรเอาไว้ ให้เราเป็นกระเข้ น้ำกร่อยมีมือร้ายกาจนั้น สามารถทำได้ดีทุกรูปแบบ คือ

ศิลปะแบบพื้นฐานตะวันตก ที่เรียกทับศัพท์ว่าแบบอคาเดมิก เราทำได้อย่างเชี่ยวชาญซ้ำของ เพราะท่านสอนเราหมด ท่านให้เราหมด ภาษาตลาด เรียกว่าทั้งฝึกทั้งสอนให้จนหมดไส้หมดพุงเป็นประการหนึ่ง

ประการสอง ในศิลปะประจำชาติ ท่านก็

ปลุกฝังเลือกเฟ้น ครูบาอาจารย์อย่างชั้น ๓ มาประสิทธิ์ประสาท ตัวท่านเองก็เขียนตำรับตำรา พิมพ์เผยแพร่เพื่อให้ นักศึกษาได้รำเรียน บุณัน พาไปตามวัดวาโบราณสถาน... ฯลฯ

สรุปคือท่านสอนให้นักศึกษารู้จักตัวเอง รู้จัก ความเป็นไทย ทั้งหมดนี้ เมื่อเวลาผ่านไปได้เห็น มากเข้า และเมื่อเทียบกันแล้วในด้านฝีมือของเรา กับชาติอื่นๆในปัจจุบัน ของเราเหนือกว่าหลายเท่า นัก กล่าวได้โดยตรงไม่อ้อมค้อมว่าคนไทยเก่ง ศิษย์อาจารย์ศิลป์ รุ่นพี่รุ่นน้องหลายท่านอยู่ที่นี้ ธรรมดาๆ ไปอยู่เมืองนอกเป็นเทวดา

ใครจะว่าฝรั่งเขาไปกันถึงไหน จะมัวมา เขียนกอกอกอกากกับรูปโบราณคร่ำครืออยู่ทำไม

อย่าได้ไปตกใจวณเรปรารมภ์กับคำปรัมมาส เหล่านี้ จนเสียศรัทธาในครูบาอาจารย์ที่อุตสาหะหึง มรดกเอาไว้ให้ เขาLOYได้เหาะได้ก็อย่างลูกบัลลูน หรือเครื่องบิน หมดลมหมดแต่ไม่มีน้ำมันก็ตก

ขอให้เราบินอย่างนก ถึงแม้จะเป็นนก กระจอกก็บินได้ด้วยปีกด้วยขน และการฝึกสอน ที่พ่อแม่สอนไว้ให้ มันก็บินไปได้นานตลอดชีวิต ด้วยตัวของมันเอง ไม่ต้องพึ่งเชื้อเพลิงอื่น

ส่วนเรื่องคลี่คลาย ท่านมิได้เร่งรัดให้รับคลี่

วิชาความรู้เหมือนผ้าห่ม รู้จักทอดผ้าให้เต็มผืนเสีย ก่อน พอเด็กมันเห็นตะเข็บฝีเข็มกลางผ้าริมผ้า มันก็คลี่ได้เอง ไม่ใช่เรื่องยาก พับผ้าให้เรียบยังยาก เสียกว่า

การรีบร้อนคลี่เมื่อยังไม่ถึงวัยอันเจริญ เหมือนดอกบัวที่เขาปลิ้นกลีบพับเห็บให้เป็น บัวบาน ก็ดูสวยเหมือนกัน แต่สวยแค่นั้นๆ สู้บัวที่ บานไปเองตามธรรมชาติไม่ได้

อย่างไรก็ตาม ถึงจะคลี่คลายเก่งเพียงใด แต่ถ้าไม่รู้จักทอกก็เลยไม่รู้จะเอาผ้าที่ไหนมาคลี่ คลี่ลมคลี่แล้ง

ข้าพเจ้าเองตั้งแต่เด็กๆมาจนปานนี้ ได้เห็น กุลบุตรไทยหลายต่อหลายคน ที่รักการเขียนรูป อยากรู้อยากเห็น รักเหลือเกิน ชอบเหลือเกิน แต่ลงท้ายกลายเป็นไม่รู้หายไปไหนหมด

คงต้องโทษกรรม กรรมของตัวเองบ้าง กรรมของแผ่นดินบ้าง ที่จะเป็นแผ่นดินอันแล้ง ข้างฝีมือ จะเขียนมะม่วงสักลูก ดอกไม้สักช่อก็ กลัวจะไม่ฉลาด ไม่มีพุทธิปัญญา ไม่เป็นงานร่วม สมัย

จะบอกให้ว่าอยากทำอะไรก็ทำ ถ้าเป็นความ สุขความสบายใจ หรือเพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์

หรือความคิดความอ่านของตัวเอง

แต่ถ้าจะเป็นผู้รุ่งเรื่องด้วยฝีมือหรือความคิด
สร้างสรรค์ทั้งหลายแหล่ ก็ต้องเป็นผู้ทำพื้นฐาน
ให้เต็มพร้อม แม่นยำทำได้ตั้งใจ

พื้นฐานก็คือหลักสูตรรากฐานที่ท่านวางเอาไว้
ให้ฝึกฝน เราทอดทิ้งดูแลไม่ได้ ข้ามขั้นตอน
ไม่ได้ เห็นว่าคร่ำครึไม่ได้ เพราะมันเป็นคือลมหายใจ
ของศิลปะ

ถ้าช่างปราศจากฝีมือเสียแล้ว จะเป็นช่าง
ไปได้อย่างไร เป็นได้อย่างเดียวคือ ช่างหัวมัน
ช่างแม่มัน หรือช่างมันเถอะ

เพราะความนึกฝันสรรค์สร้างปรุงแต่งต่าง ๆ
ในมนุษยชาติมีอยู่ทุกถ้วนทั่วในตัวสัตว์ แต่ที่จะ
ทำให้ประจักษ์แจ้งประณีตดีเสว ก็ขึ้นอยู่กับฝีมือ

ถ้าผู้ใดทำได้สูงส่ง อุดมทั้งความคิดและ
ฝีมือ ผู้นั้นจึงเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยวิชาและจรรยา
ในศาสตร์แขนงนั้น

ฝีมือมิใช่สิ่งที่น่าอับอายสำหรับศิลปิน แต่
ฝีมือเป็นสิ่งที่ศิลปินต้องมี ไม่อย่างนั้นจะเรียกว่า
“ศิลปินกร” หรือ

ดังนั้น การเร่งรัดมรรคผลของศิลปะ
อาจจะผลักไสกุลบุตรให้ระส่ำระสายกลายพันธุ์
หลุดไปจากครรลองที่เขาควรจะเป็น เหมือน
ต้นกุหลาบ ผลักไปปลักมา กลายเป็นฟักทอง
เลื้อยเหมือนกัน แต่ไม่มีหนาม ไม่มีกลิ่น
ผลกินได้

ข้าพเจ้าเป็นช่างฝีมือ ศรัทธาเลื่อมใสใน
ผู้มีฝีมือ และอยากให้บ้านเมืองเราอุดมด้วยผู้
ที่มีฝีมือ ไว้ประดับแผ่นดิน ให้ชีวิตตรงดงามดังที่
ผ่านมา

ก่อนจบบทความประกอบปาฐกถาศิลป์
พีระศรี ข้าพเจ้าขอโน้มรำลึกพระเดชพระคุณของ
ท่านอาจารย์ศิลป์ พีระศรี ผู้หาที่สุตมิได้ เพราะ
วันนี้เป็นวันของท่าน

แน่นอน ข้าพเจ้ามิใช่ศิษย์คนสุดท้ายของ
ท่านและจะไม่มีใครได้เป็นศิษย์คนสุดท้าย เพราะ
ลูกศิษย์ของท่านอาจารย์ศิลป์ จะต้องมิสืบทอดไป
ไม่จบสิ้น トラบเท่าที่มหาวิทยาลัยศิลปากรยังคงดำรง
คงอยู่

Silpakorn

I felt a melange of pleasure and anxiety when a representative of Silpakorn University contacted me to give a lecture, which was to mark the third in the Silpa Bhirasri lecture series, on the occasion of Silpa Bhirasri Day, on the 15th of September, 1998

The pleasure emerged from a happy opportunity for homecoming. I used to study and play and get knowledge, training and skill from here. The old teachers with whom I was respectfully acquainted have so far diminished in number. Most of them had passed away, leaving but few familiar faces. To my comfort, some of my junior and senior acquaintances are still carrying on the teaching job. They would at least be walking around in sight, giving reassurance that I was not to be entering a world of total strangers.

On the other hand, my anxiety arose from the given topic of the lecture, which specifically assigned me to speak on the subject of art. Art is an individualistic realm. It caters to personal experience and is neither profound, nor shallow. It involves self-cultivation, inducing background and inspiring environment. It is an easy subject to talk about. Even the ignorant and the uninformed can talk about it. Yet it is so hard to actually comprehend. Consequently, it seems as though nothing would come of a discussion in art. So, as the saying goes, silence is golden.

Therefore, it seems the less we put into words, the more we put into action, the longer art will uphold. **Ars longa, vita brevis**, so-to-speak. But if otherwise it is rather better said than done, art is likely to become the mere art of rhetoric.

By analogy, if you ask me to describe 10 tastes I find in a dish, it would be better for you to take a bite of the given food.

Even if we can discern it as tart or sweet or bitter, yet who among us can fully elaborate on the taste and flavour? Just take one bite and there you'll have a total grasp of all intrinsic qualities. And even if you already grasp the full-fledged taste, still each individual has a different taste bud, making for a different sense of perception and discernment. It is up to the eye of the beholder. We all look at things in different lights. We all see things differently.

Like when I was in the third year at the Faculty of Painting, I remember a class of oil portraiture. A live model sat for the class to paint. Acharn Fua Haripitak came in to inspect each student painting on an easel. He stopped at the painting of one classmate and asked if the student did not notice a tinge of cobalt blue woven on the model's hair.

All so innocently, the poor guy answered that he didn't. The teacher walked up to the model,

made a repeated, emphatic gesture on the model's head and said with annoyance "Here it is! here it is! 'don't you see a streak of cobalt blue gleaming in the reflecting light here?'"

The poor guy still answered that he didn't.

His blunt, earnest denial made the whole class grin. He added, after the teacher had left the room, that how could he have said yes when he really did not see it. All he saw was blackish and brownish hair with a sprinkle of dandruff on the model's head. He never detected any cobalt there.

This is another example of individual perception. If you asked the others, somebody else might have seen some other hues apart from, or in addition to, the cobalt blue Acharn Fua had spotted.

Many generations of Silpakorn students in Painting and Interior Design studied the theory of colour with Acharn Sawas Tantisuk, whom we called Acharn Wad. He told us not to take notes when we studied with him. Just put a white sheet of paper and paints on the table, he said. We followed his instruction and at once it got absorbed into our rudimentary understanding. Like a plague that gets into our blood stream, then permeates and penetrates more deeply. It makes its own way into our system. The more we practise, the more skillful we get.

Looking back to the five-year period when I was a student at the Faculty of Painting, it seemed such a long time working for a Bachelor's degree, whereas it usually took only 4 years to graduate from most other Faculties. In truth, the five transient years spent on the Silpakorn campus only equip you with some fundamental training. It takes a lot more time for subsequent training and yet the end is still not in sight.

Naturally, most artists enjoy drawing and painting from their early, formative years. I was no exception. For as far back as I can remember until my school years at Vajiravudh College, my notebooks were always filled with my artwork.

Until I was in Grade 11 or 12, my big cousin Yupayong Rattakul, who was a schoolmate of Professor Silpa Bhirasri's wife Khun Malinee, took me to pay respect to the professor at his residence on Soi Sailom, Paholyothin Road.

My parents and all my older relatives were very supportive. My parents in particular did not object to the fact that their son loved to paint and wished to become a painter instead of pursuing a more promising and secure career.

In fact, when I was little, another big cousin of mine, Prachuab Tantraporn, took me to see the famous Japanese painter Satomi, who was residing in the country at the time. My father also took me to see Khru Prem Saiyawong at Poh Chang School of Art but I must have been too

young or too occupied in a boarding school, so we lost contact eventually. Anyway, Khru Prem gave me a small oil painting on wood, depicting a seascape with a boat aground on the sandy beach in the background of a coconut grove. I still have that painting with me now.

The first time I met Professor Silpa, he told me to do a pencil sketch of the statue standing in his home studio. The statue was entitled “The Magic Flute” by Acharn Khien Yimsiri. Meanwhile, Professor Silpa withdrew to work on a typewriter nearby.

Later, I would go to see him in his office at the Faculty of Painting. I would bring whatever I drew or painted to show him and he would give me some advice, such as to paint from still life, live models and outdoor landscape.

I was only a kid then. When I saw my elders at the university going on a field trip to Wat Po for landscape painting, I followed them on. I painted and watched them paint. They used oil, which looked academically awesome to me, while I used schoolchildren's water-colour paint that came in a long, rectangular box.

Most student-painters needed full concentration at work. Each face looked so grave and serious. I have a clear recollection of the kind, smiling faces of Pairoj Samosorn and Seri Nilprapan, who treated me so amiably.

At one time, my father took me to see Acharn Chamras Kiatkong, who was the best-known portraitist at the time. We needed to look out for his new works that came on display at the National Art Exhibition, by one or two paintings each year.

The early National Art Exhibitions were annually held on this campus, inside a long wooden workshop with tall windows that let in natural lighting onto the students' working area. It served as the year-round classroom and occasional art gallery for the National Art Exhibition. Young as I was, I spent time browsing the exhibit with total absorption and indescribable fascination.

Later, the wooden workshop disappeared, replaced by a brick and plaster building. At the time when I first came to see Professor Silpa, the building before which stood the statue of an archer was newly built. He received an unending line of visitors in his office. Those who came to see him were senior artists such as Phra Phromaphichit. They had impressive discussion on assorted artistic issues.

I once asked Phra Phromaphichit how to prevent fig latex, when applied prior to gilding, from drying up all too soon and thus stiffening the brush. His advice was to fold in some sugar as solvent to slow down the drying. I followed his advice and found that my fig-latex mixture became too wet and would not dry. It was impossible to apply gold leaf on. I must have been too

heavy-handed in mixing the sugar ingredient.

I had the chance of observing Acharn Chamras Kiatkong working on portraits in oil and pastel in Professor Silpa's outer studio. He once painted from a live model, Khun Mac Moj dara. The portrait was in oil and showed the upper half of the subject.

The inner quarter of Professor Silpa's studio was partitioned behind a cabinet by a draw curtain into a small private area. There was a couch for the studio owner to lie down or take a nap. The tiny room could be used for changing too. Khun Mac went in to change and then reappeared to sit for Acharn Chamras in the outer studio.

One other time, a pageant of female announcers from Thai TV Channel 4 paraded in to sit for Acharn Chamras in Professor Silpa's outer studio.

Television was still in black and white then. There were only two broadcasting channels, Channel 4 at Bang Khun Phrom and Channel 7 at Sanam Pao. Not only were these Channel 4 ladies television announcers, but they had versatile talents in singing, dancing and acting. They were actually television stars.

Acharn Chamras Kiatkong was so kind as to ask me to come observe him paint in pastel in the afternoon. The TV personalities whom he painted included Khun Aree Nakdontree, who showed up in a pale yellow dress one day, Khun Nualla-or Thongnuadee in purple on the next, as well as Khun Apanchanit Suwanakorn, Khun Dares Satachan and so on, who dropped in one at a time.

I was there on the days when Khun Aree and Khun Nualla-or sat for their portraits. Noticing a starry-eyed lad humbly sitting in a corner, Professor Silpa kindly gave his permission for me to do the portrait as well.

In retrospect, I realise the teachers' overwhelming generosity. Myself, I wouldn't allow any inept kid to join me in painting. Not to mention taking part, even observing is out of the question. It is not so much for over-protectiveness of my painting style but for a bugging annoyance from an unwelcome presence. I would most likely dispel such an intrusion out of mysight in such a case.

Neither criticism nor compliment ever came from the two mentors of mine. However, they encouraged the seeds of artistry to take deep root into the proverbial soil. It was left for me to strive and thrive by nourishing the young seeds to grow.

It is the wish of all teachers to see their pupils grow into big trees with tap roots, rather than into air-layered cuttings and transplanted growths that need constant pampering and care. The latter case would only produce artists that cannot think on their own and therefore keep

walking in their teacher's footsteps.

At one time, Professor Silpa gave an instruction for the class to do landscape painting. I did not go farther than the compound of the National Museum. I painted in water colour the Isravinicchai Throne Hall with the top of the Buddhaisavarya Throne Hall emerging in the background.

As soon as I finished with the painting, I submitted it for review by the Professor. He commented that the purplish shade rendered a hot feeling.

His words have since registered on my mind. At that time, I was neither aware nor informed of the theory of colour. When I was painting the landscape, the mid-day sun was scorching, so I applied purplish paint-strokes without the least thinking of rendering either hot or cold feelings. It was entirely plain **naïveté**

Another tip I learned from the Professor concerned the way you hold a drawing pencil. I usually held it like I did in writing. He advised me to grab it with all five fingers, with no further explanation or elaboration.

Professor Silpa Bhirasri passed away just before the academic year in which I enrolled as freshman in the Faculty of Painting. Despite our lack of luck to study under the great master, his strong-handed guidance was still palpable even in his corporeal absence.

The teachers who had been his pupils were still respectfully following the praxis he had firmly laid down. He was so highly revered that his tradition was to prevail and uphold unquestionably.

No Painting students of later generations would have the temerity to say they did not know who Silpa Bhirasri was.

To the students in my generation and many generations to follow, the terms "Acharn Silpa," or "Acharn Farang," or "Professor" that they have heard from the older generations without first-hand acquaintance loom large like a deity among students in Silpakorn University, Art School and Pre-Art School.

In a sense, he was truly a god, as the founding father and creator of the world of art for Silpakorn students.

The curriculum he set up for us may be viewed by some to be a replica of that from age-old Italian universities, which he pipelined to Thailand.

If that was the case, it was only partially true. In fact, he was an active advocate who

broadened up the world of art education in Thailand. He did not abrogate our national art tradition in favour of the western art concept. Neither did he apply Thai art to suit the western principle. But he gave first and foremost priority to Thai art and history. Otherwise, could there have been the Faculty of Archaeology originated in Silpakorn University as the first and the only such faculty in Thailand?

He spent his lifetime waging war for the sake of our national art, not for the art in his motherland. When Silpakorn University was established, it was during the era in which the nation's leader was trying to abolish Thai customs and culture. Thai music with the pi-phat orchestra was not allowed to play. Traditional forms of khon and lakorn had to perform, under the new mandate, wearing shoes. Even in Thai boxing, fighters were required to wear shin-high white socks in the fighting ring.

His being a westerner and a philosopher contributed greatly to counterweight the impending propensity toward artistic calamity in our country. Thai authority believed in the westerners.

Professor Silpa's sage advice was weighty enough for the authority to stop and consider the importance of what they otherwise deemed unimportant.

Some graduates from Silpakorn may humbly say or think that what they have learned from the university is only equipping them with a sparse or moderate shelter over their heads. After all, this is only a local university and cannot therefore compete with overseas education.

Let them think what they will. I, for one, have no such humbling thoughts. My thoughts have not derived from arrogance but from a fearless feeling that emerged from our pride in the founding father, who formulated the curriculum with a vision to prepare us to grow up into crocodiles in brackish waters, metaphorically speaking. These creatures are indomitable and menacing. They perform well under all circumstances.

We possess the best of skills in Western-style art, or the so-called academic art. Our master and mentor taught us all. He gave us everything he knew. In colloquial terms, he poured out his guts teaching and training us. That is one reason we can stand proudly tall.

Secondly, in view of national traditional art, he had selected the best of master-artists and inculcated them with his sage insights, so that we could receive the best possible art education.

He studiously wrote and published textbooks for students. His tenacity for education was evident when he untiringly took his pupils on field trips at temples and national monuments.

In brief, he taught his students to know themselves and to realise their Thai identity.

As time goes by, we see more and learn more. Our expertise is unsurpassable by any modern nation's. In truth, we may be superior, many times over, to artists in other countries. Plainly speaking, Thais are very adept in art. Many of Professor Silpa's pupils from many generations, whose fame may seem mediocre and overlooked locally, have soared to the height of deity abroad.

Some may say that the world at large has so far evolved. They may put across a question as to why we should keep doing the fundamentals of drawing and painting in an outmoded tradition.

Don't ever be alarmed or swayed or let yourselves get off the track by such condescension. Don't lose faith in our forefathers who graciously left us with a legacy. Others may be able to float or soar in a hot-air balloon or an aircraft. But as soon as they run out of hot air or gas or petrol, they are sure to fall down to earth.

Let us fly like a bird. Even if we were only a sparrow, we could fly on our own wings and feather. The training provided by the bird's parents teaches it to fly by itself for the rest of its life, without depending on outsourcing for fuel.

As for timely maturation, the master never expedited us to unfurl our knowledge too speedily. Learning is like a blanket. We need to learn to weave into a full cloth. And when we can discern the seams and the needlework at the hems, we can unfurl the cloth in the right fashion.

Unfolding is not a difficult act. In fact, it is easier to unfold than to fold neatly. The haste to unfold at an unripe age is like a budding lotus the petals of which are manually tucked in to resemble a blooming flower. Pretty as it may seem, the beauty is only superficial. It can never be as glamorous as a lotus in its natural bloom.

Moreover, however good you are at unfolding, if you don't know how to weave, you will have no cloth to unfurl in the first place. All you can unfold is empty air.

I have so far seen many a young boy who loved to paint and aspired to become an artist. Such love and such devotion seemed to have gotten lost somewhere on the way and ended up nowhere to be found.

We must blame it on the workings of karma—individual karma and collective karma of a nation. A nation that is doomed to be wanting in artistic acumen. To paint a mango or a bouquet would seem like showing no intelligence, providing no enlightenment and contributing nothing to contemporary art.

Let me tell you this. Whatever you want to do, just do it. If not for anything else but to make you happy or to bring out your emotional or mental statement.

But if you wish to be an artist with full glory and creativity, you need to equip yourself with a strong foundation where you can build on with acumen, creating your work at will. The foundation comes from the curriculum that provides the bases for our training and practical work. It is not to be neglected nor overlooked nor passed over as being outdated. It is to be considered the sweet breath of art, which amounts to the air we breathe.

In the world of art, a would-be artist without skill and expertise is not looked upon as an artist. He or she is soon to be brushed aside or swept into oblivion.

Every human being has within him the power of fabricating his dreams, fantasies and imagination, the manifestation of which can only depend on his individual artistry.

Whoever accomplishes in both creative thinking and craftsmanship shall be deemed virtuoso of the art.

Craftsmanship is not an embarrassment or a shame. It is an exquisite for all artists. Otherwise, we can never call ourselves “Silpakorn.”

Hence, speeding up an artistic outcome may drive aspiring young artists astray or mutate them into some other creatures of sort. Like the proverbial rose vine that is pushed and pulled in different directions until it turns into a pumpkin plant that creeps too, but yields no thorn nor fragrance, only bears fruit.

I am an artist with skill and expertise. I have faith and reverence in my peers. I want to see our country abound with great artists who would embellish and glorify our land as our ancestors once did.

Before I conclude my article to document this Silpa Bhirasri lecture, I would like to remember with gratitude the boundless contribution of Professor Silpa Bhirasri as it is today that we commemorate him.

Needless to say, I was not his last pupil. And for that matter, nobody was and ever will be.

His pupils will go on endlessly for as long as Silpakorn University continues to be in existence.

รูปเขียนสมัยเด็ก และเมื่ออยู่ชิวภาวชีวิตวัยล้น

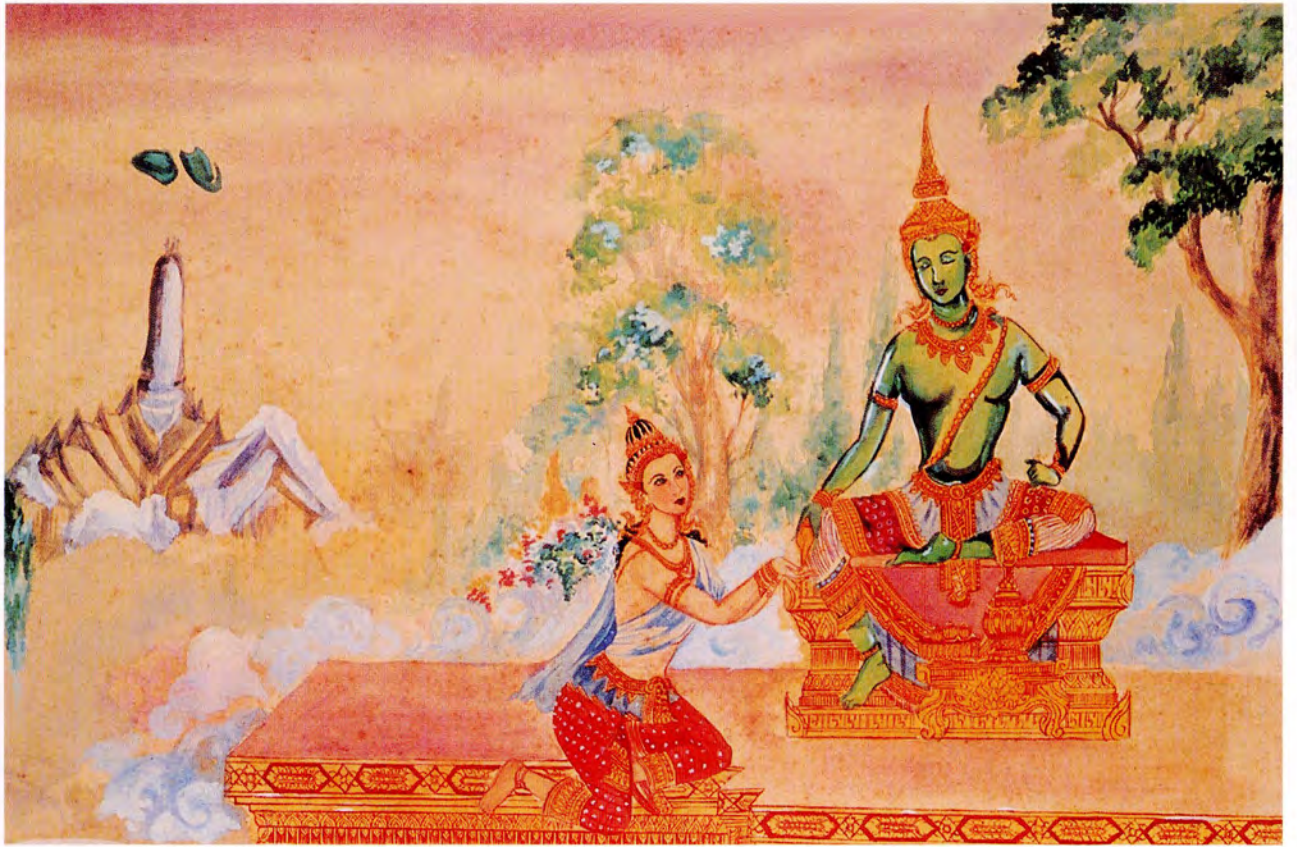

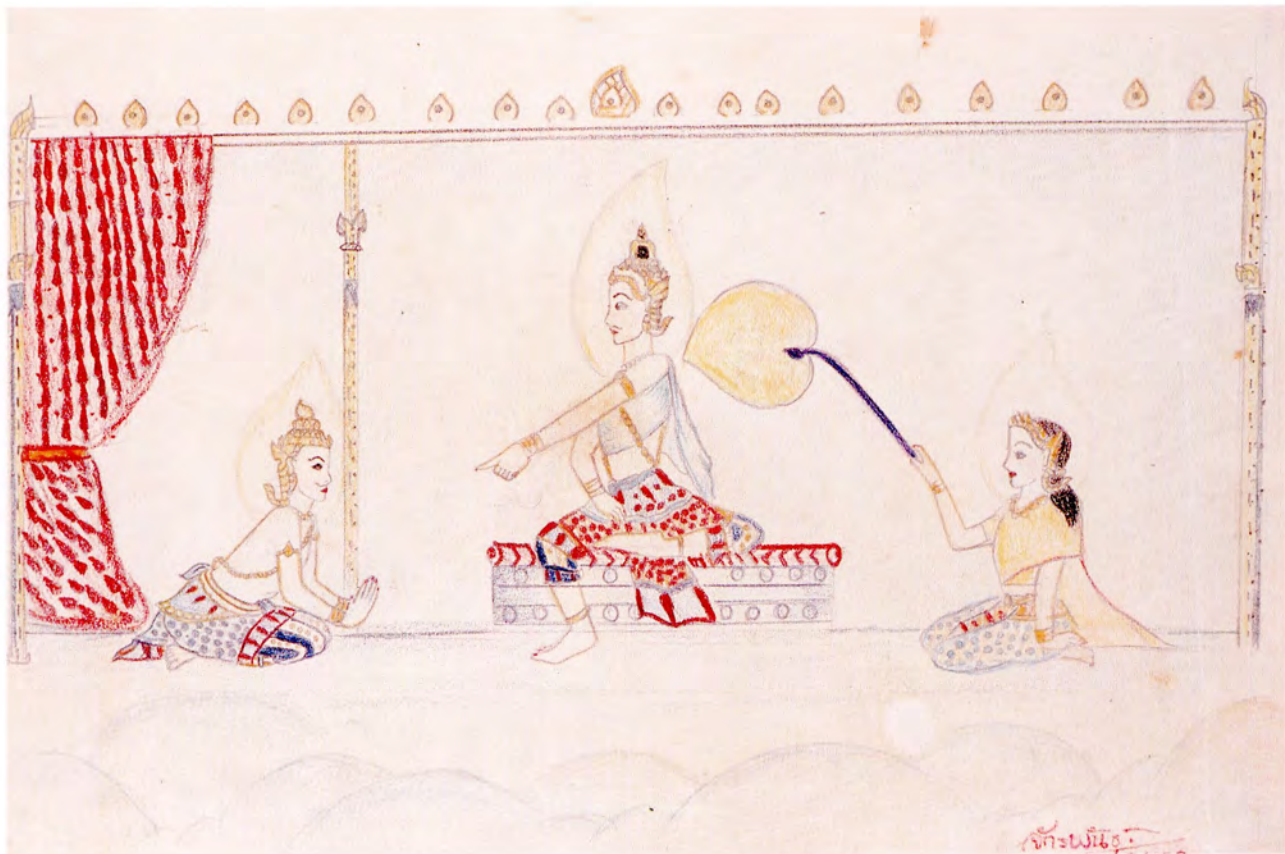

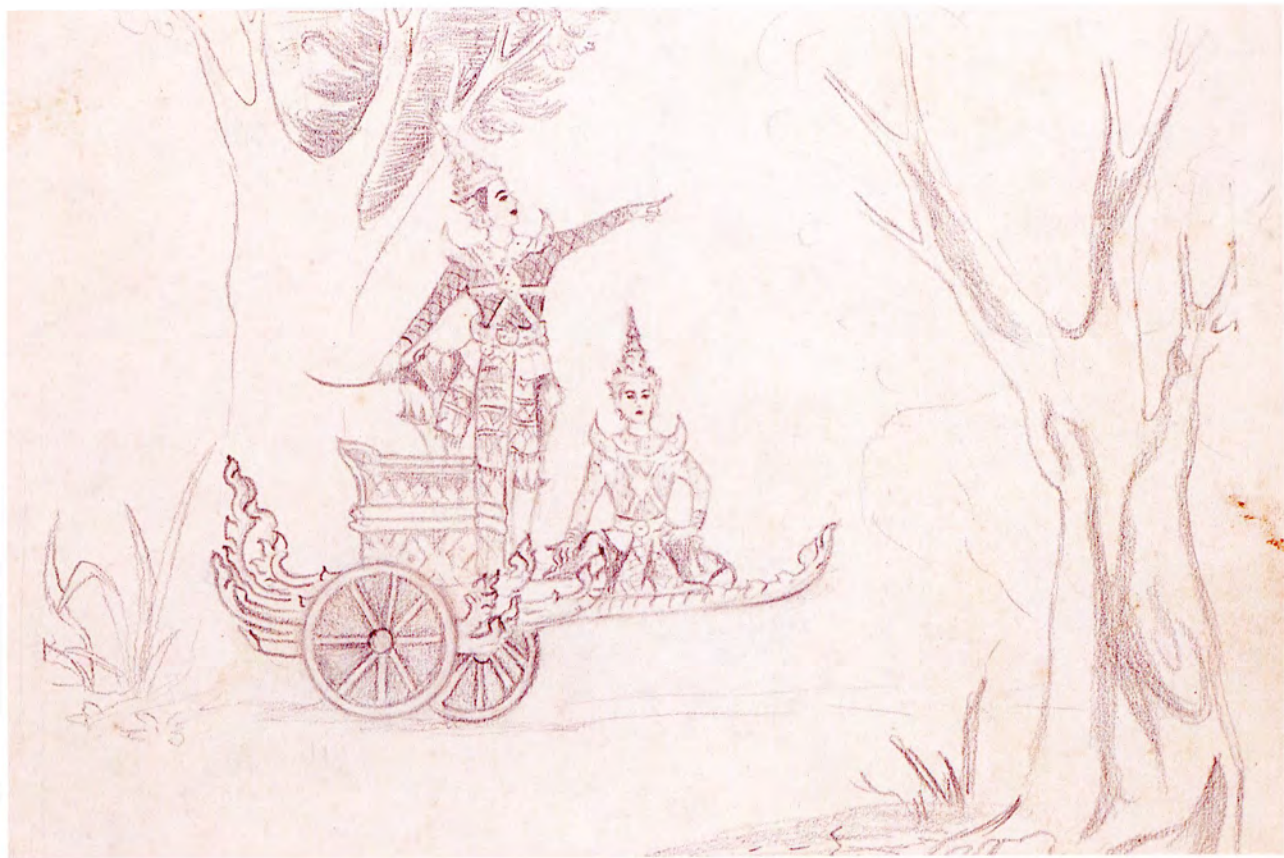
จักรพรรดิ ๒๔๑๑.

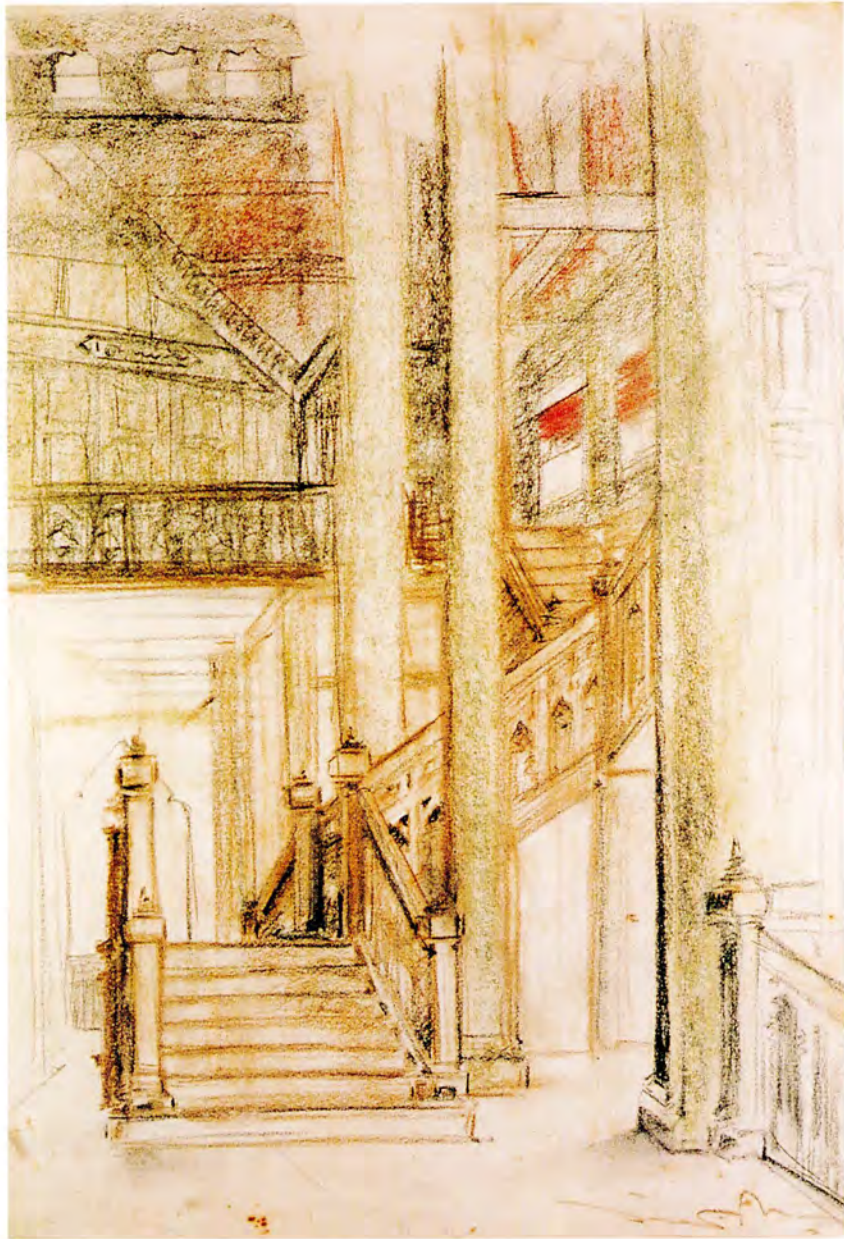

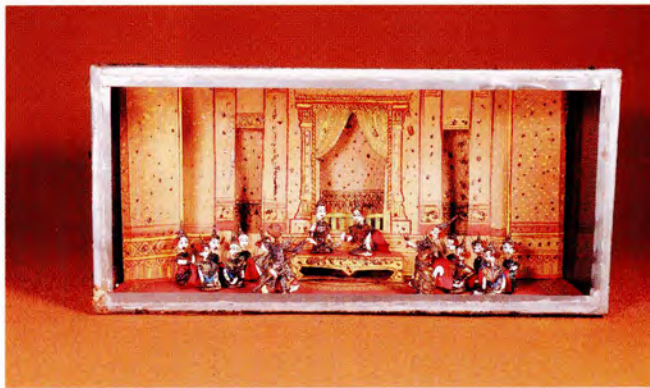
จิตรพิบูลย์

รูปเขียนสมัยมาเป็นศิษย์ท่านอาจารย์ศิลป์ พีระศรี

งานประณีตศิลป์สมัยอยุธยาวิชาวิทยาลัย

รูปเขียนเมื่อศึกษาอยู่ คณะจิตรกรรมฯ ศิลปากร

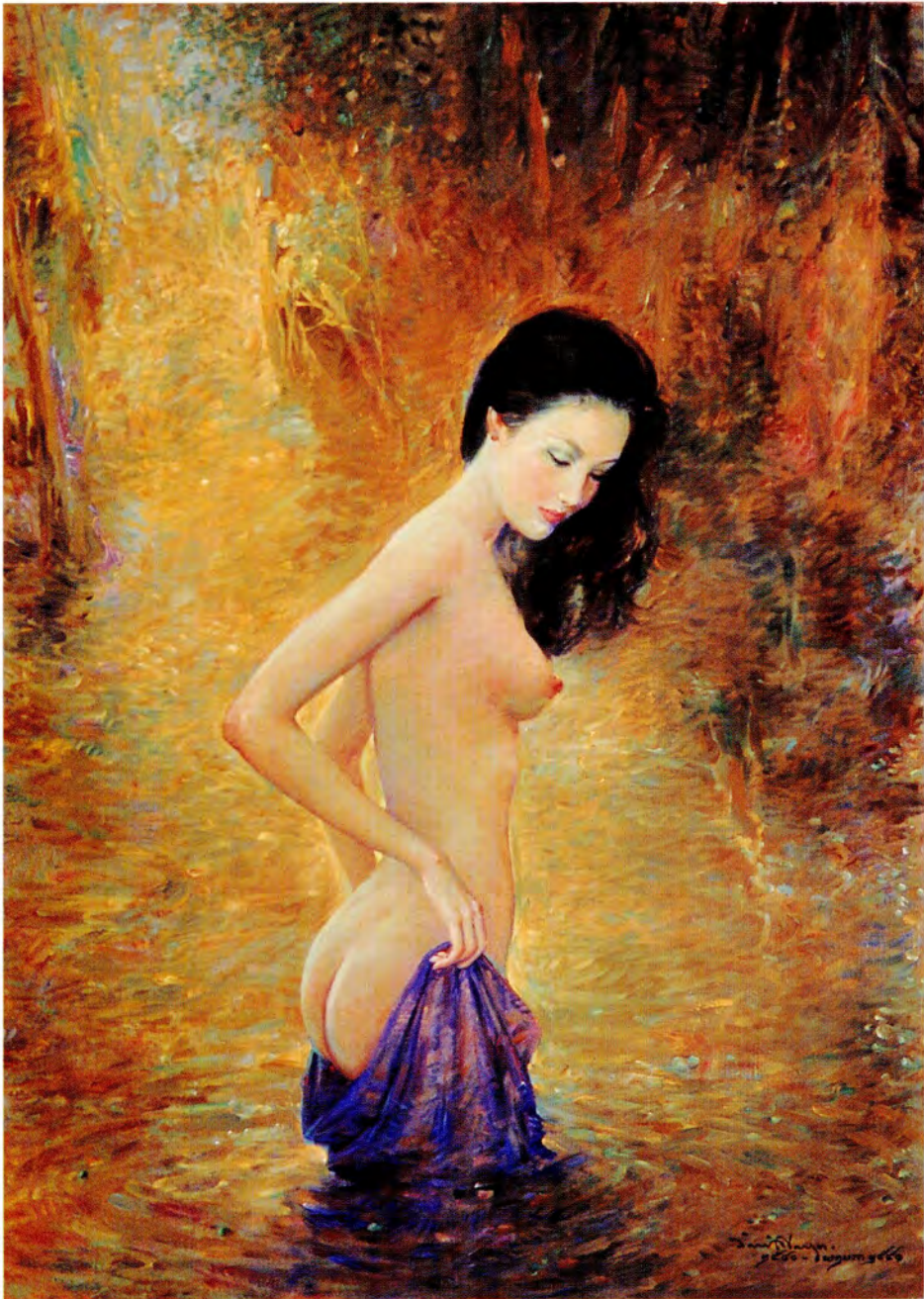

รูปเขียนเมื่อจบจากคณะจิตรกรรมฯ จนถึงปัจจุบัน

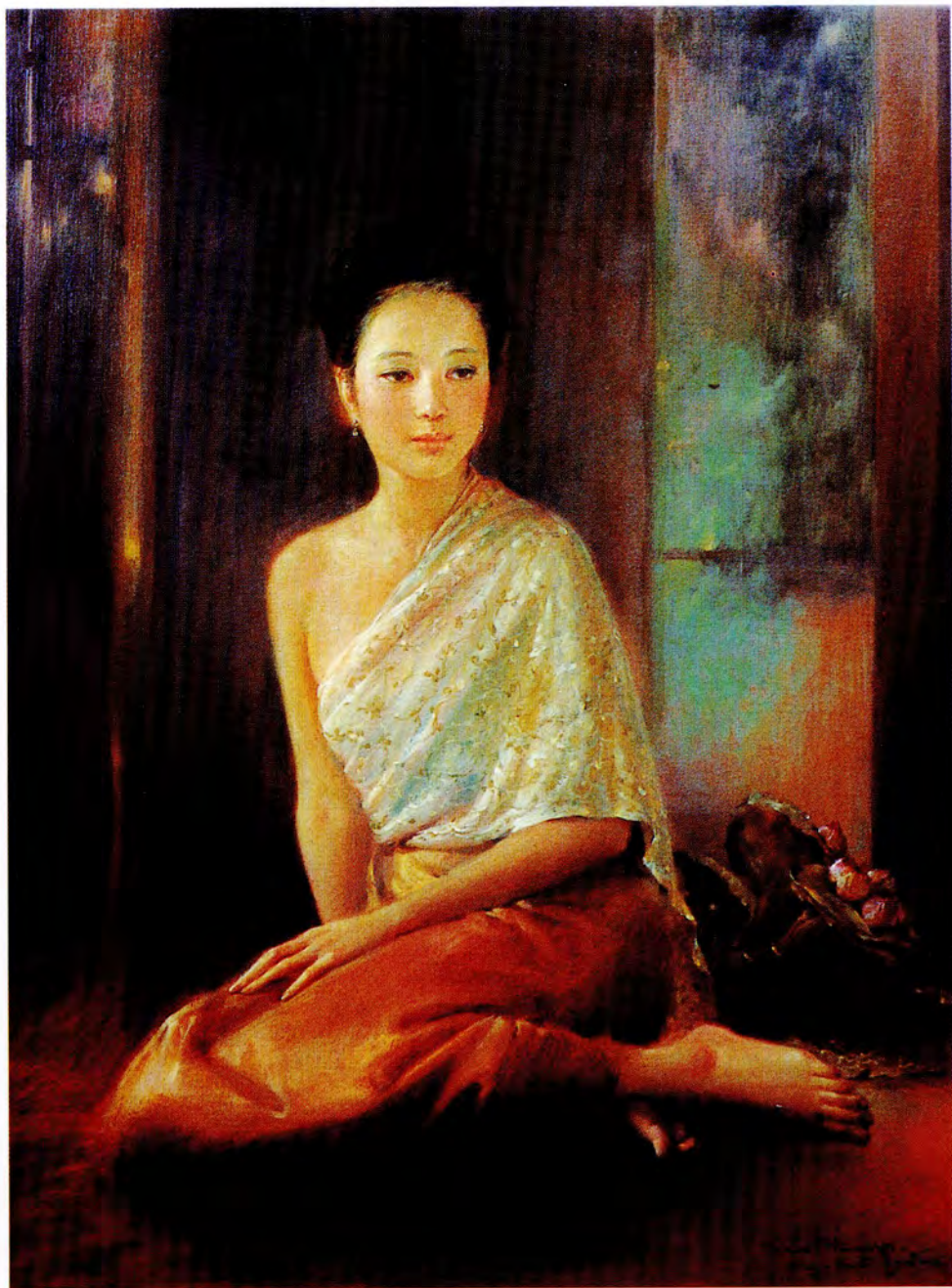

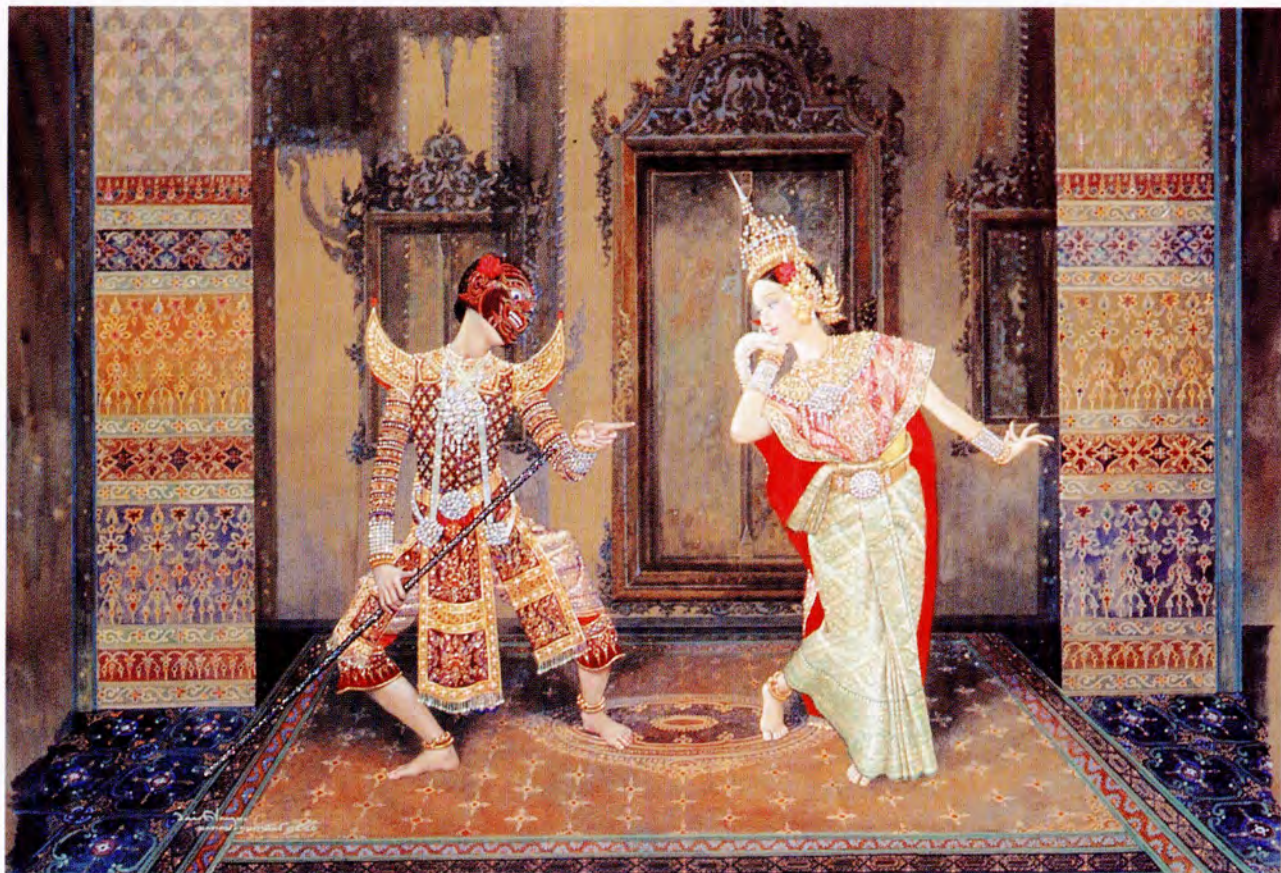

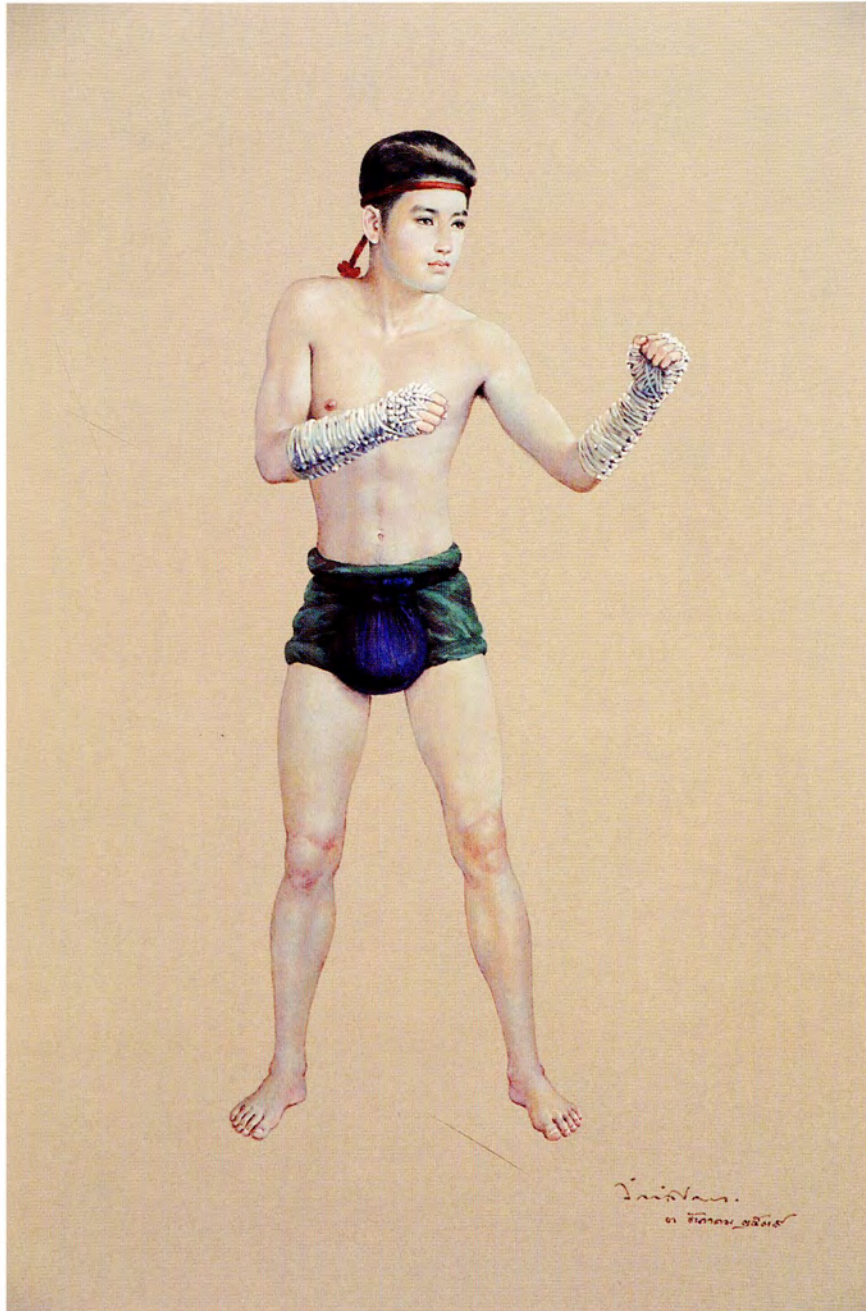

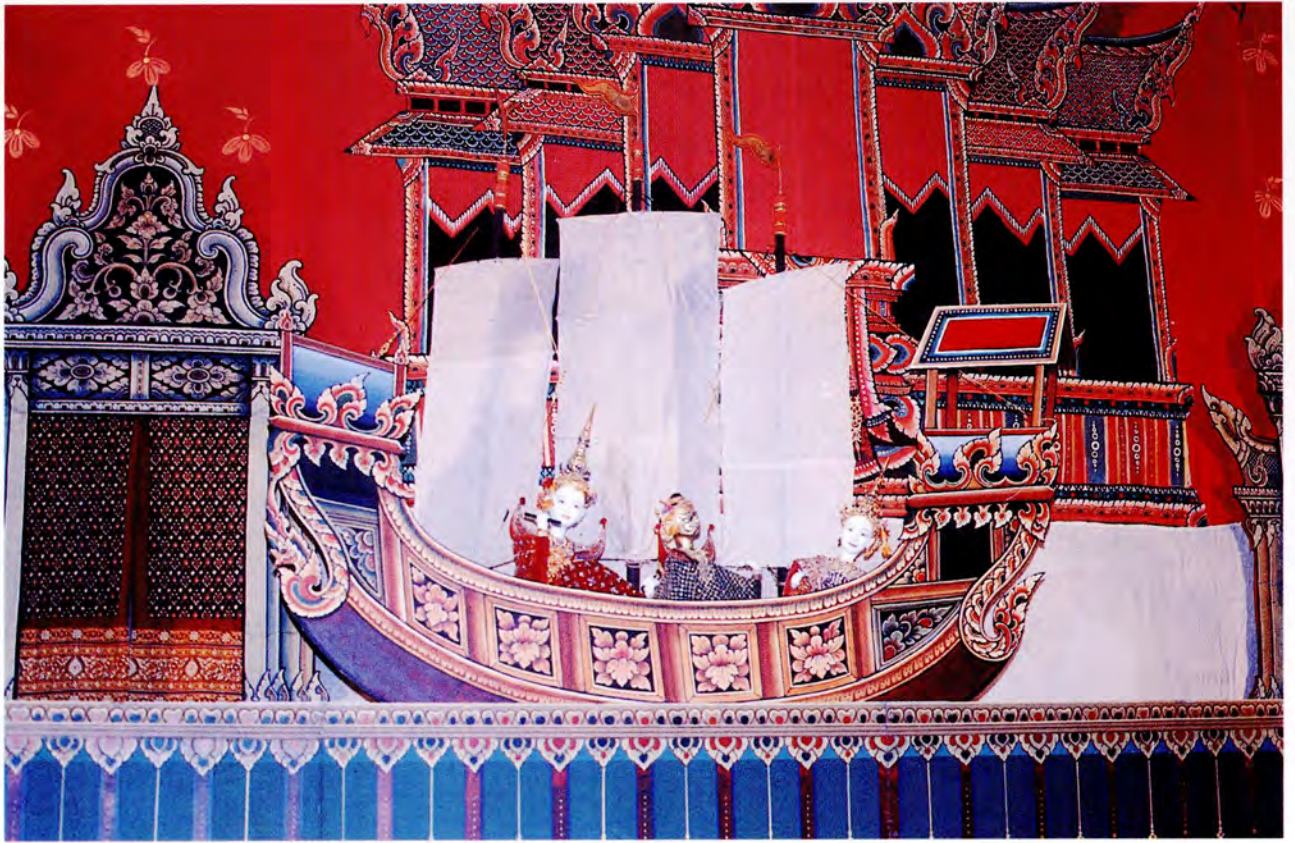

งานสร้างและแสดงหุ่นกระบอก

ตัววรรณคดี เรื่องอิเหนา रामเกียรติ์ มณีพิชัย สังข์ทอง
ตั้งแสดงอยู่ ณ อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย อัมพวา สมุทรสงคราม

